

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยออกแบบสอบถามครู อาจารย์ที่สอนวิชา
หน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัด 15 แห่ง ของภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 25 คน แบบสอบถามได้รับคืนมา 25 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00
นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 300 คน
และได้รับแบบสอบถามคืนมา 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้แจกแจง
ความถี่แยกตามหัวข้อคิดเป็นร้อยละ หากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูป
ตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ภาคที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

อายุ

อาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอายุต่ำสุด 23 ปี
อายุสูงสุด 58 ปี อายุเฉลี่ย 37.88 ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.11 ปี

เพศ

อาจารย์ผู้สอนแบบสอบถามจำนวน 25 คน เป็นอาจารย์หญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ
48.00 เป็นชาย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00

คุณวุฒิ

ประกาศนียบัตรทางการศึกษา (ป.ป., ป.ม., พ.ม.) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อย
ละ 24.00 ปริญญาตรีทางการศึกษา (กศ.บ.) จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ปริญญา
ตรีทางวิชาการและมีวุฒิต่างครู (ป.ม., อ.บ., ป.ม., ศก.บ.) จำนวน 4 คน คิดเป็น
ร้อยละ 16.00

จะเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีวุฒิปริญญา
ตรีทางการศึกษาจำนวนมากที่สุด 15 คน หรือร้อยละ 60.00 ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีทาง

วิชาการและมีวุฒิทางครุกรรมมีจำนวน 4 คน หรือร้อยละ 16.00 และครูจำนวน 6 คน หรือร้อยละ 24.00 มีวุฒิประกาศนียบัตรทางการศึกษา

จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์

อาจารย์ที่ทำการสอนเฉพาะวิชาหน้าที่พลเมืองมีชั่วโมงสอนค่าสุด 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสูงสุด 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 6.65 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.73 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

อาจารย์ผู้ควบคุมแบบสอบถามของทำการสอนวิชาในหมวดสังคมศึกษามากที่สุดสัปดาห์ละ 22 ชั่วโมง จำนวนน้อยที่สุดสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวนเวลาที่สอนวิชาในหมวดสังคมศึกษา โดยเฉลี่ย 33.48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.19 ชั่วโมง

อาจารย์ผู้ควบคุมแบบสอบถามยังต้องสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากวิชาในหมวดสังคมศึกษามีจำนวน 7 คน คือสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และพลานามัย

ประสบการณ์ในการสอน

อาจารย์ผู้ควบคุมแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองมากที่สุด 20 ปี น้อยที่สุด 1 ปี โดยเฉลี่ย 4.51 ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระยะเวลาที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง 4.41 ปี จำนวนครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 จำนวนครูอาจารย์ที่สอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 จำนวนครูอาจารย์ที่สอนทั้งระดับชั้น ม.ศ. 4 - 5 มี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00

ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูนอกเหนือจากการสอน ได้แสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ก. เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ 1 งานพิเศษนอกเหนือจากชั่วโมงสอน

ข้อที่	งานพิเศษที่ต้องทำ	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	1	4.00
2	เป็นหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	6	24.00
3	เป็นที่ปรึกษาของชุมนุมต่าง ๆ	12	48.00
4	ช่วยงานห้องสมุด	7	28.00
5	ช่วยงานคานชุกรการ	6	24.00
6	ช่วยงานคานแนะแนว	4	16.00
7	เป็นอาจารย์โฮมรูม	11	44.00
8	ช่วยงานคานกีฬา	6	24.00
9	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ	4	16.00
10	ไม่มีงานพิเศษ	0	0

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าครูอาจารย์ทำงานพิเศษนอกเหนือจากการสอนมากที่สุด คือเป็นที่ปรึกษาของชุมนุมต่าง ๆ รองลงมาเป็นอาจารย์โฮมรูม และทำหน้าที่ช่วยงานคานกีฬา ช่วยงานคานชุกรการ เป็นหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาเป็นจำนวนเท่ากัน นอกจากนี้ยังมีงานพิเศษอื่น ๆ เช่น เป็นครูประจำชั้น ทำงานฝ่ายพัสดุภัณฑ์ เป็นที่ปรึกษาสถานักเรียน เป็นกรรมการบริหารโรงเรียน

ตารางที่ 2 เหตุผลที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	เหตุผลที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
1	อาจารย์ใหญ่มอบหมายให้สอน	9	36.00
2	สอนควบคู่ความสมัครใจ	19	76.00
3	ได้เรียนเทคนิควิธีสอนเกี่ยวกับวิชานี้โดยเฉพาะ	3	12.00
4	เป็นวิชาที่สอนง่าย	1	4.00
5	เป็นวิชาที่วัดและประเมินผลได้ง่าย สะดวกสำหรับครู	0	0
6	ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น ๆ	1	4.00
7	นักเรียนสนใจวิชานี้มากจึง เป็น เหตุจูงใจให้เลือกสอน	0	0

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าครูอาจารย์เลือกสอนวิชาหน้าที่พลเมืองควบคู่ความสมัครใจมีจำนวนมากที่สุด เหตุผลรองลงมาที่ต้องทำการสอนเพราะอาจารย์ใหญ่มอบหมายให้สอน มีจำนวนน้อยที่สุดที่สอนเพราะไม่ถนัดสอนวิชาอื่น ๆ และเห็นว่าเป็นวิชาที่สอนง่าย เหตุผลที่ครูไม่เลือกเลย คือเป็นวิชาที่วัดและประเมินผลได้ง่าย สะดวกสำหรับครู และนักเรียนสนใจวิชานี้มากจึง เป็น เหตุจูงใจให้เลือกสอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูไม่ได้ใช้เหตุผลทั้ง 2 ประการนี้มาเป็นเกณฑ์พิจารณาในการเลือกสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ 4 หนังสือที่ใช้อ่านประกอบการสอน

ข้อที่	หนังสืออ่านประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
1	วารสารทางการศึกษา	18	72.00
2	หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และบทความต่าง ๆ	23	92.00
3	เอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ	15	60.00
4	คู่มือครู	19	76.00
5	แบบเรียนสังคมศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาหน้าที่พลเมือง	25	100.00

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากใช้หนังสืออ่านประกอบการสอนโดยศึกษาจากแบบเรียนสังคมศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิชาหน้าที่พลเมือง จำนวนรองลงมาได้แก่การศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และบทความต่าง ๆ ถัดลงมาตามลำดับได้แก่การใช้คู่มือครู วารสารทางการศึกษา และเอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ครูมีความสนใจที่จะใช้หนังสืออ่านประกอบการสอน และศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

ตารางที่ 3 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1	อ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง	25	100.00
2	การฟังคำบรรยาย อภิปราย และปรากฏจากวิทยากร	14	56.00
3	เก็บรวบรวมข่าวต่าง ๆ จากวารสาร และหนังสือพิมพ์	24	96.00
4	ค้นคว้าในห้องสมุด	19	76.00
5	ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ	18	72.00
6	โดยการศึกษาต่อ	1	4.00
7	โดยการเข้าอบรมทางวิชาการ	9	36.00

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองมากที่สุด จำนวนรองลงมาได้แก่ การเก็บรวบรวมข่าวต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์ ถัดลงมาตามลำดับได้แก่ การค้นคว้าในห้องสมุด ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ จากตารางนี้จะเห็นว่า ครูผู้สอนไม่หาความรู้เพิ่มเติมเท่าที่จะสามารถ ซึ่งถูกก้องตามลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันที่ครูจะหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ไม่ใช่หวังแต่จะศึกษาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ซึ่งตารางนี้ได้บ่งชี้แล้วว่า ครูผู้สอนจำนวนน้อยที่สุดที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการศึกษาต่อ

ตารางที่ 5 สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียนโดยเปรียบเทียบความเห็นของครูและนักเรียน

ข้อที่	สิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้	ความเห็นของครู		ความเห็นของนักเรียน	
		$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1	ห้องสมุด	3.23	1.142 ปานกลาง	3.47	1.036 ปานกลาง
2	มุมหนังสือสังคมศึกษา	2.11	1.078 น้อย	2.91	1.153 ปานกลาง
3	พิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา	1.33	0.766 น้อยที่สุด	1.93	1.043 น้อย
4	ห้องสังคมศึกษา	2.08	1.176 น้อย	2.62	1.243 ปานกลาง
5	ห้องโสตทัศนศึกษา	1.66	0.856 น้อย	1.88	1.077 น้อย
6	ห้องประชุม	2.04	1.132 น้อย	2.53	1.193 น้อย

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยนำหน้าค่าคอบของครูและนักเรียนมีแนวโน้มที่จะไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือครูมีความเห็นว่า สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน คือห้องสมุดมีปานกลาง ห้องโสตทัศนศึกษาและห้องประชุมมีน้อย ซึ่งค่าคอบของนักเรียนก็มีแนวโน้มเช่นเดียวกับครู

ครูและนักเรียนมีความเห็นต่างกันในเรื่อง มุมหนังสือสังคมศึกษาและห้องสังคมศึกษา ครูเห็นว่ามีน้อย แต่นักเรียนเห็นว่ามีปานกลาง ส่วนพิพิธภัณฑ์สังคมศึกษาครูเห็นว่ามีน้อยที่สุด แต่นักเรียนเห็นว่ามีน้อย

ภาคที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ตารางที่ 6 เหตุผลที่วิชาหน้าที่พลเมืองน่าสนใจเพราะ

ข้อที่	จำนวน	ร้อยละ
1	ทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น	15 60.00
2	สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	23 72.00
3	สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการศึกษาชาติที่กองการ พัฒนาความเป็นพลเมืองดี	13 52.00
4	ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปกครองประเทศ แก่นักเรียน	16 64.00
5	เป็นวิชาที่ทันสมัยเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน	14 56.00
6	สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่จะปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และทักษะในการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย	15 60.00
7	เนื้อหาไม่ยากเกินไป	6 24.00
8	สนุกสนานและเพลิดเพลินในการสอน	2 8.00

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าครูจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่าวิชาหน้าที่พลเมือง
 น่าสนใจเพราะสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จำนวนรองลงมาเห็นว่า
 เป็นวิชาที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปกครองประเทศ

มีครูผู้สอนจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่า เป็นวิชาที่สนุกสนานและเพลิดเพลินในการสอน
 ซึ่งเรื่องนี้ควรจะได้พิจารณาหาวิธีสอนให้ครูได้สอนอย่างเต็มใจและเพลิดเพลิน

ตารางที่ 7 เหตุผลที่วิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจเพราะ

ข้อที่		จำนวน	ร้อยละ
1	เนื้อหาว่างเกินไป	0	0
2	เนื้อหาซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย	8	32.00
3	อุปกรณ์ประกอบการสอนมีน้อย	16	64.00
4	ต้องใช้เวลาค้นคว้าเรื่องราวปัจจุบันมาประกอบการสอน ในชั่วโมงเรียนมากเกินไป	2	8.00
5	เนื้อหาไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน	13	52.00
6	เข้าใจยาก นักเรียนจึงไม่ชอบเรียนทำให้ครูขาดแรงจูงใจ ที่จะสอน	7	28.00

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่าวิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจเพราะอุปกรณ์ประกอบการสอนมีน้อย จำนวนรองลงมาเห็นว่าเนื้อหาของวิชาไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ครูจำนวนน้อยที่สุดให้เหตุผลว่าต้องใช้เวลาค้นคว้าเรื่องราวปัจจุบันมาประกอบการสอนในชั่วโมงเรียนมากเกินไป

ในเรื่อง เหตุผลที่วิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจนี้มีเหตุผลที่ครูไม่เลือกเลยคือ เนื้อหาว่างเกินไป แสดงว่าครูไม่ได้ใช้เหตุผลนี้มาเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าวิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจ

ตารางที่ 8 เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่		จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอน	0	0
2	เห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายและไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	0	0
3	สอนยากต้องใช้เวลาเตรียมการสอนมาก	4	16.00
4	ไม่ได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับวิธีสอนนี้โดยตรง	6	24.00
5	ต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	8	32.00
6	หากิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบการสอนลำบาก	15	60.00
7	ต้องทรวงานมาก	2	8.00
8	วัดและประเมินผลยาก	6	24.00

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าครูจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมือง เนื่องจากหากิจกรรมและอุปกรณ์ประกอบการสอนลำบาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นอุปสรรคการสอนโดยทั่ว ๆ ไปของครูในโรงเรียนมัธยม จำนวนรองลงมาเห็นว่าต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีครูจำนวน 2 กลุ่มเท่ากันที่เห็นว่าไม่ได้รับการฝึกหัดเกี่ยวกับวิธีสอนนี้โดยตรง และวัดและประเมินผลยาก

ครูจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า ไม่ชอบสอนเพราะต้องทรวงานมาก มีเหตุผล 2 ประการที่ครูไม่เลือกเลย คือผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอนและเห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายและไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน แสดงว่าเหตุผลนี้ไม่ได้เป็นสาเหตุทำให้ครูไม่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ 9 ประโยชน์ของเนื้อหาในคำช่วยสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ โดย
เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน

ข้อที่	ประโยชน์ของเนื้อหา	ความคิดเห็นของครู		ความคิดเห็นของนักเรียน	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ความประหยัดทางเศรษฐกิจ	13	52.00	128	42.66
2	รู้จักรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน	7	28.00	118	39.33
3	สามารถปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ของบ้านเมือง	10	40.00	159	53.00
4	ความรู้จักสังเกตรูจักคิดและแก้ปัญหา ด้วยตนเอง	12	48.00	160	53.33
5	ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	17	68.00	186	62.00
6	มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองดี	13	52.00	194	64.66
7	สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองอยู่เสมอ	18	72.00	198	66.00
8	ความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อ พระมหากษัตริย์	17	68.00	184	61.33
9	ความรู้สึกรักชาตินิยม	11	44.00	84	28.00
10.	ความรู้สึกรักเกียรติหรือวันในการสร้าง ฐานะและแนวทางในการประกอบ อาชีพของตนเอง	10	40.00	117	39.00

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า ครูและนักเรียนจำนวนมากที่สุดมีความเห็นคล้ายกัน
คือ เห็นประโยชน์ของเนื้อหาว่าช่วยสร้างลักษณะนิสัยให้สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองอยู่เสมอ

ครูจำนวนรองลงมา มี 2 กลุ่มเท่ากันที่เห็นว่า เนื้อหาของวิชาหน้าที่พลเมืองช่วยสร้างควมมี
มนุษยสัมพันธ์และความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน
จำนวนมากรองลงมาคือ ทำให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองดี

ครูจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า เนื้อหาช่วยสร้างทัศนคติในด้านการรู้จักรักษาระเบียบวินัย
ของโรงเรียน แต่นักเรียนจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า ช่วยสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาแบบเรียน

ข้อที่	เนื้อหาแบบเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1	มีเนื้อหาดีมาก	3	12.00
2	มีเนื้อหาดีบ้าง	6	24.00
3	มีเนื้อหาไม่ดีมากเลย	0	0
4	ไม่ทราบว่าเนื้อหาดีหรือถูก	0	0
5	เนื้อหาจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงใหม่บางตอนเพื่อให้ เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย	25	100.00
6	ไม่ต้องแก้ไขอีกแล้ว เพราะเนื้อหาเหมาะสมทุกอย่าง	0	0

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดเห็นว่าเนื้อหาจำเป็นต้องแก้ไข
ปรับปรุงใหม่บางตอน จำนวนรองลงมาเห็นว่าเนื้อหาดีบ้าง ครูจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า
มีเนื้อหาดีมาก

เป็นที่น่าสังเกตว่าครูจำนวนร้อยละ 100.00 เห็นว่าควรมีทางแก้ไขเนื้อหา ดังนั้น
หน้าที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาหาข้อบกพร่องในหลักสูตรหน้าที่พลเมือง
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยต่อไป

ตารางที่ 11 เนื้อเรื่องในวิชาหน้าที่พลเมืองที่น่าสนใจ และเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยเปรียบเทียบความเห็นของครูและนักเรียน

ข้อ ขอ	เนื้อเรื่องที่น่าสนใจและมี เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	ความเห็นของครู		ความเห็นของนักเรียน	
		$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1	โครงสร้างของสังคมซึ่งประกอบ ด้วยสถาบันที่สำคัญ ๆ	3.34	0.884 ปานกลาง	3.24	0.951 ปานกลาง
2	วัฒนธรรมในสังคมไทย	3.83	0.637 มาก	3.93	0.906 มาก
3	แนวโน้มของสังคมปัจจุบันในด้าน เศรษฐกิจและอิทธิพลของอารยะ ธรรมตะวันตก	4.00	0.909 มาก	3.88	1.022 มาก
4	เกี่ยวกับเศรษฐกิจเบื้องต้น	3.24	0.879 ปานกลาง	3.26	1.011 ปานกลาง
5	เกี่ยวกับระเบียบวิธีการพัฒนา ทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	3.33	0.916 ปานกลาง	3.66	0.972 มาก
6	การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.00	0.866 มาก	3.83	1.002 มาก
7	ระเบียบวิธีการปกครองของ ประเทศไทยตามแบบประธา ธิปไตย	4.07	0.796 มาก	4.04	0.950 มาก
8	การส่งเสริมการพัฒนาการทาง เศรษฐกิจของรัฐบาล	3.59	1.083 ปานกลาง	3.65	1.049 มาก
9	เรื่องราวเกี่ยวกับพระมหา กษัตริย์และอำนาจหน้าที่ของ พระองค์	3.69	0.764 มาก	4.16	0.980 มาก

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าความถี่น้ำหนักคำตอบของครูและนักเรียนมีแนวโน้มไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือ เนื้อเรื่องตอนที่ครูเห็นว่ามีความน่าสนใจหรือมีความหมายปานกลาง คำตอบของนักเรียนก็มีแนวโน้มจะมีความเห็นว่าเป็นประโยชน์เช่นกัน แต่มีเนื้อเรื่องบางตอนที่ครูและนักเรียนเห็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยนน้ำหนักแตกต่างกัน คือ

ครูเห็นว่า เนื้อหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีประโยชน์ปานกลาง สำหรับการเรียนการสอน แต่นักเรียนเห็นว่ามีความน่าสนใจน้อยทั้งนี้เพราะครูและนักเรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันย่อมจะมีความเห็นไม่ตรงกันได้ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลนั้นครูเห็นว่าได้รับประโยชน์ค่อนข้างมาก แต่นักเรียนว่ามากซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน

ส่วนเนื้อหาที่ครูและนักเรียนเห็นว่ามีความน่าสนใจมาก คือวัฒนธรรมในสังคมไทย แนวโน้มของสังคมปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจและอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ระเบียบวิธีการปกครองของประเทศไทยตามระบอบประชาธิปไตย เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และอำนาจหน้าที่ของพระองค์

เนื้อหาที่ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า มีประโยชน์ปานกลางคือ โครงสร้างของสังคมซึ่งประกอบด้วยสถาบันที่สำคัญและ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคที่ 3 บทบาทของครูในการเรียนการสอน

ตารางที่ 12 การเตรียมตัวก่อนทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่		จำนวน	ร้อยละ
1	เตรียมเป็นอย่างดี	16	64.00
2	เตรียมน้อยเพราะไม่มีเวลาเพียงพอ	8	32.00
3	ไม่ได้เตรียมเพราะไม่มีเวลาเพียงพอ	0	0
4	ไม่ได้เตรียมเพราะเห็นว่าไม่จำเป็น	0	0
5	ไม่ได้เตรียมเพราะว่าสอนมาหลายปีแล้ว	1	4.00

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าครูจำนวนมากที่สุดมีการเตรียมตัวก่อนสอนเป็นอย่างดี
จำนวนรองลงมามีการเตรียมตัวน้อยเพราะไม่มีเวลาเพียงพอ
ครูจำนวนน้อยที่สุดไม่ได้เตรียมตัวก่อนสอนเพราะว่าสอนมาหลายปีแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 วัตถุประสงค์ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	วัตถุประสงค์ในการสอน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1	ความรู้ในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร	3.54	0.911	ปานกลาง
2	การรู้จักตัดสินใจใช้เหตุผลวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ	4.00	0.848	มาก
3	ให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	4.15	0.924	มาก
4	ความสำคัญทางระบบเศรษฐกิจและการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด	3.84	0.833	มาก
5	ความเข้าใจในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย	4.26	0.666	มาก
6	ความรู้จักรับผิดชอบและความสามัคคี	4.26	0.777	มาก
7	ความเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์	3.80	1.000	มาก
8	รู้จักคนควหาความรู้เสมอ	4.11	0.863	มาก

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า ครูมีวัตถุประสงค์ในการสอนมากโดยมุ่งที่จะให้นักเรียนพัฒนาทุก ๆ ด้าน คือการรู้จักตัดสินใจใช้เหตุผลวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ความสำคัญทางระบบเศรษฐกิจและการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ความเข้าใจในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย ความรู้จักรับผิดชอบและความสามัคคี ความเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคนควหาความรู้เสมอ

วัตถุประสงค์ในการสอนของครู ค่าเฉลี่ยนำหนักปานกลาง คือให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร

จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 14 การดำเนินการสอนวิชาหน้าที่พักเมือง

ข้อที่	เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน	จำนวน	รายละเอียด
1	ยึดแบบเรียนที่กระทรวงอนุมัติให้ใช้	13	52.00
2	ใช้ทั้งแบบเรียนที่โรงเรียนกำหนดให้และวัสดุประกอบการสอนอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม	15	60.00
3	ยึดหัวข้อในหลักสูตรที่กำหนดเป็นหลักส่วนรายละเอียดคนควาเอาเอง	18	72.00
4	ใช้คู่มือครูเป็นหลัก	5	20.00

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดยึดหัวข้อในหลักสูตรที่กำหนดเป็นหลักในการดำเนินการสอนส่วนรายละเอียดคนควาเอง จำนวนรองลงมาใช้ทั้งแบบเรียนที่โรงเรียนกำหนดให้และวัสดุประกอบการสอนอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม ครูจำนวนน้อยที่สุดใช้คู่มือครูเป็นหลัก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 การสอนแต่ละครั้งมีหลักเกณฑ์ในการเลือกสอนให้เหมาะสม

ข้อที่	หลักเกณฑ์ในการเลือกสอนให้เหมาะสม	จำนวน	ร้อยละ
1	ลักษณะความพร้อมส่วนใหญ่ของนักเรียน	19	76.00
2	วัตถุประสงค์ของวิชาหน้าที่พลเมือง	18	72.00
3	สภาพห้องเรียน	8	32.00
4	วัสดุประกอบการเรียนการสอน	3	12.00
5	หนังสือคนควาประกอบการเรียน	14	56.00

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าครูจำนวนมากที่สุดพิจารณาความพร้อมส่วนใหญ่ของนักเรียนเป็นหลักเกณฑ์ในการเลือกสอนให้เหมาะสมในแต่ละครั้ง จำนวนรองลงมาคือพิจารณาวัตถุประสงค์ของวิชาหน้าที่พลเมือง

ครูจำนวนน้อยที่สุดใช้วัสดุประกอบการเรียนการสอนมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกสอนให้เหมาะสม

ตารางที่ 16 ลักษณะการสอนโดยใช้แบบเรียน

ข้อที่	การสอนโดยใช้แบบเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1	ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันในชั่วโมง	0	0
2	ให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า	14	56.00
3	ให้นักเรียนอ่านภายหลังจากครูอธิบาย	7	28.00
4	ครูอธิบายประกอบการซักถามเนื้อหาในแบบเรียน	25	100.00

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดอธิบายประกอบการซักถามเนื้อหา
ในแบบเรียนเมื่อสอนโดยใช้แบบเรียนเป็นหลัก

ครูจำนวนน้อยที่สุดให้นักเรียนอ่านภายหลังจากครูอธิบายเสร็จแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ลักษณะการสอนแบบบรรยาย

ข้อที่	ลักษณะการสอนแบบบรรยาย	จำนวน	ร้อยละ
1	บรรยายตลอดเรื่องจนจบบทเรียนในแต่ละชั่วโมง	0	0
2	บรรยายประกอบการซักถาม	20	80.00
3	บรรยายจนจบบทเรียนแล้วให้นักเรียนซักถามท้ายชั่วโมง	10	40.00
4	บรรยายและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	6	24.00

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดทำการสอนโดยบรรยายประกอบการซักถาม ซึ่งนิยมปฏิบัติกันมากในโรงเรียนมัธยมปัจจุบัน
ครูจำนวนน้อยที่สุด ทำการสอนโดยบรรยายและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 กิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอน

ข้อที่	การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและ ซักถามทุกชั่วโมง	23	92.00
2	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและ ซักถามเป็นบางครั้ง	2	8.00
3	ไม่เคยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และซักถาม	0	0

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถามทุกชั่วโมง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอน

ครูจำนวนน้อยที่สุดจะเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถามเป็นบางครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 วิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง

ข้อที่	วิธีสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	บรรยาย	4.07	0.844	มาก
2	อภิปราย	2.56	1.044	น้อย
3	อธิบายประกอบการซักถาม	3.54	1.100	ปานกลาง
4	ให้นักเรียนออกไปรายงานหน้าชั้น	2.42	1.101	น้อย
5	ให้คนควาประกอบการเรียน	3.07	1.035	ปานกลาง
6	บอกให้จด	1.86	1.166	น้อย
7	ศึกษานอกสถานที่	1.84	0.899	น้อย
8	ทำรายงานส่ง	2.88	0.758	ปานกลาง
9	แก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์	2.40	0.763	น้อย
10	เชิญวิทยากรมาบรรยาย	1.79	0.779	น้อย
11	ฉายภาพยนตร์ประกอบ	1.41	0.653	น้อยที่สุด
12	ใช้สไลด์ फिल्मสตริป เทป งานเสียง ประกอบ	1.39	0.583	น้อยที่สุด
13	นำหนังสือพิมพ์ เอกสาร ของจริงมาประกอบการสอน	3.07	1.035	ปานกลาง

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยนำนักวิธีสอนของครูจำนวนมาก คือสอนโดยวิธีการบรรยาย

วิธีสอนที่ครูใช้ปานกลางคือ อธิบายประกอบการซักถาม ให้คนควาประกอบ ทำรายงานส่ง และนำหนังสือพิมพ์ เอกสาร ของจริงมาประกอบการสอน

วิธีสอนที่ครูใช้น้อย คืออภิปราย ให้นักเรียนออกไปรายงานหน้าชั้น มอให้จด การ
 จัดพาไปศึกษานอกสถานที่ ใช้วิธีการสอนแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย
 วิธีสอนที่ครูใช้น้อยที่สุด คือฉายภาพยนตร์ประกอบ การใช้สไลด์ ฟิล์มสตริปประกอบ
 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครูใช้วิธีสอนที่ครูมีบทบาทมากกว่านักเรียน คือสอนแบบบรรยาย
 อธิบายประกอบการซักถาม ฯลฯ นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 20 ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อที่	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	จัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ	1.87	0.850	น้อยครั้ง
2	กิจกรรมเกี่ยวกับพัฒนาและสังคมสงเคราะห์	2.04	0.877	น้อยครั้ง
3	ไปฟังการอภิปราย ปาฐกถา โต้วาทิ	2.44	0.768	น้อยครั้ง
4	จัดให้มีการอภิปราย ปาฐกถา โต้วาทิ	2.23	3.908	น้อยครั้ง
5	รวบรวมข่าวและเหตุการณ์สำคัญ	3.18	0.921	บางครั้ง
6	จัดทำสมุดภาพ และจัดแบ่งบอร์ด	2.88	1.092	บางครั้ง
7	ค้นคว้าทำรายงานหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจ			
	ประกอบบทเรียน	2.88	1.092	บางครั้ง
8	ประกวดการทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	2.00	1.000	น้อยครั้ง
9	เชิญวิทยากรมาบรรยาย	2.12	0.832	น้อยครั้ง
10	ฉายภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป	1.63	0.789	น้อยครั้ง
11	ให้นักเรียนแสดงบทบาทในชั้น	2.54	0.962	น้อยครั้ง

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูมีน้อยครั้ง เช่น จัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและสังคมสงเคราะห์ ไปฟังการอภิปราย ปาฐกถา โต้วาที ฯลฯ

ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภทเป็นบางครั้ง คือรวบรวมข่าวและเหตุการณ์สำคัญ จัดทำสมุดภาพและจัดแบ่งบอร์ด ค้นคว้าทำรายงานตามหัวข้อเรื่องที่นำเสนอประกอบบทเรียน

ดังนั้นจะเห็นว่าลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูมักโน้มเอียงไปในประเภทของกิจกรรมที่จัดง่าย สะดวกและไม่เปลืองเวลา

ตารางที่ 21 การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อที่	การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกครั้ง	7	28.00
2	บ่อยครั้ง	5	20.00
3	บางครั้ง	11	44.00
4	ไม่เคยเลย	2	8.00

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นบางครั้ง จำนวนรองลงมาเปิดโอกาสให้ทุกครั้ง

ครูจำนวนน้อยที่สุดไม่เคยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเลย

จากตารางนี้จะเห็นว่าครูยังคงใช้การสอนโดยครู เป็นผู้ถ่ายทอดเป็นส่วนใหญ่และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นบางครั้งทำให้นักเรียนขาดทักษะใน

การร่วมงาน ดังนั้นครูน่าที่จะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนโดยพยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งพัฒนาทักษะ ความรู้และทัศนคติเพื่อให้นักเรียนฝึกการร่วมงานในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 22 ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อที่	ระยะเวลาที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกชั่วโมงที่สอน	1	4.00
2	ทุก ๆ เดือน	4	16.00
3	ในโอกาสสำคัญ ๆ	13	52.00
4	เมื่อสิ้นภาคเรียนแต่ละภาค	3	12.00
5	นาน ๆ ครั้งตามความสะดวก	10	40.00

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุด จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโอกาสสำคัญ ๆ จำนวนรองลงมาจะจัดนาน ๆ ครั้งตามความสะดวก ครูจำนวนน้อยที่สุดจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกชั่วโมงที่สอน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ข้อทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผล

ข้อที่	ข้อทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
1	ข้อทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง	21	84.00
2	ข้อทดสอบที่หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้สร้าง	3	12.00
3	ข้อทดสอบที่ครูอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษารวมกันสร้าง	5	20.00
4	ข้อทดสอบมาตรฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ	8	32.00
5	ข้อทดสอบที่นำมาจากแหล่งอื่น ๆ	18	72.00

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่า ข้อทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผล ครูจำนวนมากที่สุดใช้ข้อทดสอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง จำนวนรองลงมาใช้ข้อทดสอบที่นำมาจากแหล่งอื่น ๆ ครูจำนวนน้อยที่สุดใช้ข้อทดสอบที่หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้สร้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ระยะเวลาที่ทำการวัดผล

๘๕ x ๑๐๐

ข้อที่	ระยะเวลาที่ทำการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
1	ทุกครั้งเมื่อสอนจบแต่ละชั่วโมง	2	8.00
2	เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท	19	76.00
3	ตามที่โรงเรียนกำหนดให้	7	28.00
4	เดือนละครั้ง	2	8.00
5	ตามที่ครูกำหนดไว้ล่วงหน้าในแผนการสอนระยะยาว	7	28.00
6	เมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า	1	4.00

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่า ระยะเวลาที่ทำการวัดผล ครูจำนวนมากที่สุดวัดผล เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท จำนวนรองลงมาจะวัดผลตามที่โรงเรียนกำหนดให้ และตามที่ครู กำหนดไว้ล่วงหน้าในแผนการสอน

ครูจำนวนน้อยที่สุดจะทำการวัดผลเมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดผล

ข้อที่	ความมุ่งหมายของการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
1	เก็บคะแนนตามระเบียบของการวัดผลของโรงเรียน	13	52.00
2	วัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน	21	84.00
3	วัดความแม่นยำในการจำ	7	28.00
4	วัดความขยันและความเอาใจใส่ของนักเรียน	11	44.00
5	เพื่อเป็นเกณฑ์แบ่งหมู่ตามระดับความสามารถ	1	4.00
6	นำมาใช้พิจารณาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น	19	76.00
7	เพื่อเป็นการเลื่อนชั้นของนักเรียน	8	32.00
8	เพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้	10	40.00
9	วัดความสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน	10	40.00
10	ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	11	44.00
11	เพื่อประโยชน์ในการแนะแนว	10	40.00
12	เพื่อเป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาความดีความชอบของครู	0	0
13	เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอน	14	56.00

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดเข้าใจว่าความมุ่งหมายของการวัดผลเพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน จำนวนรองลงมาเข้าใจว่าเพื่อนำมาใช้พิจารณาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และยังมีครูอีกจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจว่า ความมุ่งหมายของการวัดผลเพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อวัดความ

สัมฤทธิ์ผลของนักเรียน และเพื่อประโยชน์ในการแนะแนว
 มีครูจำนวนน้อยที่สุดที่เข้าใจว่า เพื่อเป็นเกณฑ์แบ่งหมู่ตามระดับความสามารถ
 ตารางที่ 26 สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
1	ความจำในเนื้อหาที่เรียน	21	84.00
2	ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง	24	96.00
3	ให้แก้ปัญหาที่ครูสมมติขึ้นโดยใช้ความรู้ที่เรียนมา	14	56.00
4	ตามความคิดเห็นและเหตุผล	20	80.00
5	ตามความรู้รอบตัว	7	28.00

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดวัดผลโดยเน้นความเข้าใจเกี่ยวกับ
 เนื้อเรื่อง จำนวนรองลงมาคือ เน้นความจำในเนื้อหาที่เรียน มีครูจำนวนน้อยที่สุด วัดผลโดย
 เน้นการถามความรู้รอบตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคที่ 4 สารวจปัญหาที่ครูพบในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 27 ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากหลักสูตรแบบเรียนหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ปัญหาหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	เนื้อหาของวิชาหน้าที่พลเมืองมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากเกินไป	3.08	0.928	ปานกลาง
2	การจัดเวลาเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทำได้ยาก	2.79	0.883	ปานกลาง
3	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรซ้ำกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้น่าเบื่อหน่าย	2.90	0.971	ปานกลาง
4	เนื้อเรื่องบางเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรล้าสมัยเกินไปยังไม่ได้มีการปรับปรุง	3.56	1.083	ปานกลาง
5	หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน	3.03	1.091	ปานกลาง
6	เนื้อหาในหลักสูตรมีมากแต่ระยะเวลาในการสอนสั้นทำให้สอนไม่ทันหรือสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร	2.91	1.348	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัญหาที่ครูประสบเกี่ยวกับหลักสูตรมีอัตราเท่ากัน คืออยู่ในระดับปานกลาง เช่น เนื้อหาของวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากเกินไป การจัดเวลาเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทำได้ยาก ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าครูประสบปัญหาเรื่องหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 28 ปัญหาเกี่ยวกับการสอน

ข้อที่	ปัญหาเกี่ยวกับการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	3	12.00
2	ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน	2	8.00
3	ขาดความกระตือรือร้นที่จะชักจูงนักเรียน	6	24.00
4	ไม่สามารถจัดกิจกรรมตามที่ใดวางแผนไว้	13	52.00
5	นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ	1	4.00

จากตารางที่ 28 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเกี่ยวกับการสอน คือ ไม่สามารถจัดกิจกรรมตามที่ใดวางแผนไว้ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่ครูในโรงเรียนมัธยมประสบอยู่เสมอ จำนวนปัญหารองลงมาคือ ครูขาดความกระตือรือร้นที่จะชักจูงนักเรียนให้สนใจต่อการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองเพิ่มขึ้น

ครูจำนวนน้อยที่สุด มีปัญหานักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 ปัญหาที่ประสบในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อที่	ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
1	ไม่ทราบว่า จะเลือกจัดกิจกรรมอย่างไรให้เหมาะสมกับบทเรียน	7	28.00
2	การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนทำให้เสียระเบียบวินัยในการควบคุมชั้น	4	16.00
3	เป็นที่รบกวนให้แก่ห้องเรียนข้างเคียง	7	28.00
4	สภาพห้องเรียนไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้	10	40.00
5	ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้อยู่บังคับบัญชาและครูอื่น ๆ	4	16.00
6	ขาดงบประมาณในการใช้จ่าย	15	60.00
7	นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	2	8.00

จากตารางที่ 29 จะเห็นว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือครูจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องขาดงบประมาณในการใช้จ่าย จำนวนรองลงมา คือประสบปัญหาเรื่องสภาพห้องเรียนไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้ ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนมาก ครูจำนวนน้อยที่สุด ประสบปัญหานักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 30 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ข้อที่	ปัญหาอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1.	ไม่มีอุปกรณ์เพียงพอ	22	44.00
2.	ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์	1	4.00
3.	สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้อุปกรณ์	12	48.00
4.	ไม่ได้รับความสนับสนุนในการใช้อุปกรณ์	6	24.00
5.	ไม่มีเวลาพอที่จะประดิษฐ์และใช้ อุปกรณ์การสอน	8	32.00
6.	ไม่มีปัญหา	2	8.00

จากตารางที่ 30 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาไม่มีอุปกรณ์ประกอบการสอนเพียงพอ จำนวนรองลงมามีปัญหาสภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้อุปกรณ์ ครูจำนวนน้อยที่สุดมีปัญหา คือ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ปัญหาในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
1	ขาดความเข้าใจในวิธีการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสม	6	24.00
2	ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการใช้แบบทดสอบใหม่ ๆ	1	4.00
3	ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ	8	32.00
4	มีปัญหาในด้านการเงินที่จะทำแบบทดสอบ	5	20.00
5	มีปัญหาในด้านการตรวจและให้คะแนน	4	16.00
6	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง	9	36.00
7	ไม่มีปัญหา	7	28.00

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่า ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบในการวัดผลจำนวนมากที่สุด คือไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง ปัญหารองลงมาคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ

ครูจำนวนน้อยที่สุด ประสบปัญหาในการวัดผลคือ ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการใช้แบบทดสอบใหม่ ๆ

ตารางที่ 32 ครูอาจารย์ประสบปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

ข้อที่	ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1	ขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์	17	68.00
2	ไม่เต็มใจหรือไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3	12.00
3	ไม่มีความรับผิดชอบต่องานและต่อกลุ่ม	10	40.00
4	ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	12	48.00
5	มีความบกพร่องทางร่างกาย	0	0
6	มีความบกพร่องทางภาษาและการพูด	4	16.00
7	นักเรียนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ ๆ ได้	7	28.00

จากตารางที่ 32 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดประสบปัญหานักเรียนขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งที่พบเห็น จำนวนรองลงมา คือปัญหานักเรียนไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ครูจำนวนน้อยที่สุดประสบปัญหานักเรียนไม่เต็มใจหรือไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตารางที่ 33 อุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	อุปสรรคการปรับปรุงการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้บริหารไม่ให้ความร่วมมือ	2	8.00
2	ขาดงบประมาณในการปรับปรุงมาตรฐานการเรียน	3	12.00
3	พื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่เหมือนกัน	9	36.00
4	ไม่มีอุปสรรค	10	40.00

จากตารางที่ 33 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดไม่มีอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง แต่มีจำนวนครูรองลงมา มีอุปสรรคในการปรับปรุงการเรียนการสอนเนื่องจากพื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่เหมือนกัน

ครูจำนวนน้อยที่สุด มีอุปสรรคคือ ผู้บริหารไม่ให้ความร่วมมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา

ข้อที่	บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
1	ผู้อำนวยการ	1	4.00
2	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	1	4.00
3	หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	13	52.00
4	วิทยากร	8	32.00
5	เพื่อนครู	17	68.00
6	อาจารย์ใหญ่	8	32.00
7	แก้ปัญหาด้วยตนเอง	20	80.00

จากตารางที่ 34 จะเห็นว่า ครูจำนวนมากที่สุดเมื่อประสบปัญหาจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง จำนวนรองลงมา คือขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู หรือหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา

ครูจำนวนน้อยที่สุด เมื่อประสบปัญหาจะขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

ข. ข้อความเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียน และความคิดเห็นทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมี 300 คน เป็นนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 แห่ง ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม 300 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืนมา 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 เป็นนักเรียนหญิง 188 คน คิดเป็นร้อยละ 62.66 เป็นนักเรียนชาย 112 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 อายุสูงสุดของนักเรียน คืออายุ 20 ปี อายุต่ำสุดคือ อายุ 15 ปี คิดอายุโดยเฉลี่ยของนักเรียน 17.6 ปี ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.853 ปี

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความรู้สึกชอบวิชาหน้าที่พลเมืองมากมี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ที่มีความรู้สึกชอบปานกลางมี 219 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 และมีนักเรียนจำนวน 16 คนที่บอกว่า ไม่ชอบวิชาหน้าที่พลเมืองเลย คิดเป็นร้อยละ 5.33 เหตุผลที่นักเรียนชอบหรือไม่ชอบวิชาหน้าที่พลเมืองมีต่าง ๆ กัน โดยได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชายหญิงดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียน	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น	103	34.33	58	19.33	111	53.66
2	สามารถนำไปใช้ได้เป็นประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน	116	38.66	62	20.66	178	59.33
3	ให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การปกครองประเทศ	114	38.00	63	21.00	177	59.00
4	สนุกสนานและเพลิดเพลินใน การเรียน	22	7.33	9	3.00	31	10.33
5	เนื้อหาไม่ยากเกินไป	47	15.66	33	11.00	80	26.66
6	มักสอบได้คะแนนดี	19	6.33	16	5.33	35	11.66
7	มีกิจกรรมประกอบบทเรียนที่ น่าสนใจ	4	1.33	3	1.00	7	2.33
8	เป็นวิชาที่ชาวไทยควรรู้	89	29.66	77	25.66	166	55.33
9	เป็นวิชาที่ส่งเสริมความเป็น พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	124	41.33	80	26.66	204	68.00

จากตารางที่ 35 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกันว่าเหตุผลที่ชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง คือเป็นวิชาที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

จำนวนรองลงมา นักเรียนหญิง นักเรียนชายมีความเห็นแตกต่างกัน คือนักเรียนหญิงชอบเรียนเพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการปกครองประเทศ แก่นักเรียนชายเห็นว่า เป็นวิชาที่ชาวไทยควรรู้

นักเรียนหญิงและนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นพ้องกันคือ มีกิจกรรมประกอบบทเรียนที่น่าสนใจ

นักเรียนทั้งหมดมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 68.00 ให้เหตุผลที่ชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย จำนวนผู้ตอบรองลงมาร้อยละ 59.00 คือสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

มีผู้ตอบจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 2.33 ให้เหตุผลที่ชอบเพราะมีกิจกรรมประกอบบทเรียนที่น่าสนใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียน	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นของ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายและไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	10	3.33	6	2.00
2	เป็นวิชาที่เข้าใจยาก	66	22.00	30	10.00
3	เป็นวิชาที่สอบได้คะแนนไม่ดี	31	10.33	15	5.00
4	มีกิจกรรมประกอบบทเรียนน้อยไม่น่าสนใจ	60	20.00	44	14.66
5	เป็นวิชาเนื้อหาซ้ำซากและไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน	57	19.00	49	16.33

จากตารางที่ 36 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลที่ไม่ชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง คือเป็นวิชาที่เข้าใจยาก ส่วนนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลที่ไม่ชอบเรียน คือเป็นวิชาเนื้อหาซ้ำซากและไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน

นักเรียนชายหญิงจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นพ้องกัน คือไม่ชอบเรียนเพราะเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายและไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนทั้งหมดจำนวนมากที่สุดแสดงเหตุผลที่ไม่ชอบเรียน คือเป็นวิชาที่เนื้อหาซ้ำซากและไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน จำนวนรองลงมาเห็นว่า มีกิจกรรมประกอบบทเรียนน้อยไม่น่าสนใจ และจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายและไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 37 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เรียนเฉพาะในบทเรียน	5	1.66	23	7.66	28	9.33
2	มีกิจกรรมประกอบการเรียน ในชั้นบางครั้ง	88	29.33	45	15.00	133	44.33
3	มีกิจกรรมประกอบการเรียน ในชั้นเสมอ	8	2.66	14	4.66	22	7.33
4	มีกิจกรรมประกอบการเรียนใน ชั้นและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบบทเรียนบางครั้ง	110	36.66	58	19.33	168	56.00
5	ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการอภิปรายใน ชั่วโมงเรียน	103	34.33	43	14.33	146	48.66
6	ครูควรมีวิธีสอนใหม่ ๆ เสมอ	105	35.00	64	21.33	169	56.33

จากตารางที่ 37 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นว่าการเรียนควรมีกิจกรรมประกอบการเรียนในชั้นและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบางครั้ง ส่วนนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดเห็นว่า ครูควรมีวิธีสอนใหม่ ๆ เสมอ

นักเรียนหญิงจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า ควรจะเรียนเฉพาะในบทเรียนแก่นักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า ควรจะมีกิจกรรมประกอบการเรียนในชั้นเสมอ

นักเรียนทั้งหมดจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่า ครูควรมีวิธีสอนใหม่ ๆ เสมอ จำนวนผู้ตอบรองลงมาคือ มีกิจกรรมประกอบการเรียนในชั้นและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบางครั้ง

นักเรียนทั้งหมดค่าน้อยที่สุดร้อยละ 7.33 เห็นว่าควรจะมีกิจกรรมประกอบ
การเรียนในชั้นเสมอ

ตารางที่ 38 ความรู้สึกของนักเรียนขณะที่เรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ความรู้สึกขณะเรียน	ความคิดเห็น		ความคิดเห็นของ			
		ของนักเรียนหญิง	ของนักเรียนชาย	นักเรียนหญิง-ชาย			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพลิดเพลินและสนุกสนานดี	51	17.00	25	8.33	76	25.33
2	ได้รับความรู้และเห็นประโยชน์ ที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน	132	44.00	64	21.33	196	65.33
3	อึดอัดเบื่อหน่ายไม่ชอบเรียน	20	6.66	26	8.66	46	15.33
4	ไม่เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ ที่จะนำสิ่งที่อาจารย์สอนไปใช้ให้ เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	12	4.00	15	5.00	27	9.00

จากตารางที่ 38 จะเห็นว่า ความรู้สึกของนักเรียนหญิงและชายขณะที่เรียนวิชา
หน้าที่พลเมือง จำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกัน คือได้รับความรู้และเห็นประโยชน์ที่จะนำมาใช้
ในชีวิตประจำวัน และผู้ตอบหญิงและชายจำนวนน้อยที่สุดเห็นพ้องกันคือ ไม่เข้าใจและไม่เห็น
ประโยชน์ที่จะนำสิ่งที่อาจารย์สอนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นักเรียนทั้งหมดค่าน้อยที่สุดร้อยละ 9.00 มีความรู้สึกกว่าขณะที่เรียนได้รับความ
รู้และเห็นประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดร้อยละ 9.00 รู้สึกไม่
เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ที่จะนำสิ่งที่อาจารย์สอนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่า ความรู้สึกในการเรียนของนักเรียนชายหญิงไม่แตกต่างกันเลย

ตารางที่ 39 ประโยชน์ที่ได้รับในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

ข้อที่ ประโยชน์ที่ได้รับในการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ทำให้เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น	113	37.66	64	21.33	177	59.00
2 เกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น	127	42.33	47	15.66	174	58.00
3 มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครูอาจารย์มากขึ้น	81	27.00	41	13.66	122	40.66
4 ทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ	4	1.33	6	2.00	10	3.33
5 เกิดความยุ่งยากและสับสน	15	5.00	14	4.66	29	9.66
6 เกิดความเบื่อหน่ายและซ้ำซาก	18	6.00	22	7.33	40	13.33
7 ไม่อยากเรียนวิชานี้ต่อไป	7	2.33	10	3.33	17	5.66

จากตารางที่ 39 จะเห็นว่า จำนวนมากที่สุดของนักเรียนหญิงและชายมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมการเรียนการสอนกับครู โดยนักเรียนหญิงเห็นว่า ทำให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้น แต่นักเรียนชายเห็นว่า ทำให้เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น

นักเรียนหญิงจำนวนน้อยที่สุดเห็นพ้องกันกับนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุด คือทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ

นักเรียนทั้งหมดจำนวนมากที่สุดร้อยละ 59.00 เห็นว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน คือทำให้เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น จำนวนผู้ตอบรองลงมา คือเกิดความสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนมากขึ้นและจำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดเห็นว่าทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ

ตารางที่ 40 เนื้อเรื่องที่นักเรียนสนใจและเห็นว่ามีความน่าสนใจในชีวิตประจำวัน

ข้อที่	เนื้อเรื่องที่สนใจ	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง			ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	โครงสร้างของสังคมซึ่งประกอบด้วยสถาบันที่สำคัญ ๆ	3.34	0.917	ปานกลาง	2.95	0.994	ปานกลาง
2	วัฒนธรรมในสังคมไทย	4.05	0.896	มาก	4.86	5.188	มากที่สุด
3	แนวโน้มของสังคมปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจและอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก	4.05	0.921	มาก	3.78	1.099	มาก
4	เกี่ยวกับเศรษฐกิจเบื้องต้น	3.26	1.004	ปานกลาง	3.25	1.026	ปานกลาง
5	เกี่ยวกับระเบียบวิธีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ	3.74	0.923	มาก	3.37	1.092	ปานกลาง
6	การสร้างมนุษยสัมพันธ์	3.99	0.900	มาก	3.55	1.113	ปานกลาง
7	ระเบียบวิธีการปกครองของประเทศไทยตามแบบประชาธิปไตย	4.05	0.919	มาก	4.03	1.003	มาก
8	การส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล	3.75	0.980	มาก	3.42	1.108	ปานกลาง
9	เรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และอำนาจหน้าที่ของพระองค์	3.89	0.966	มาก	3.89	1.030	มาก

จากตารางที่ 40 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของเนื้อเรื่องที่นักเรียนสนใจมีแนวโน้มตามกัน คือนักเรียนหญิงสนใจมากหรือสนใจปานกลาง นักเรียนชายก็มีแนวโน้มตามในแนวเดียวกัน

เนื้อเรื่องที่ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของนักเรียนหญิงชายแตกต่างกัน คือนักเรียนหญิงสนใจวัฒนธรรมในสังคมไทยมาก แต่นักเรียนชายสนใจมากที่สุด เนื้อเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวิธีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ค่าเฉลี่ยน้ำหนักนักเรียนหญิงสนใจมาก แต่นักเรียนชายสนใจปานกลาง

จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนมากเห็นว่า เนื้อเรื่องที่นำเสนอ คือแนวโน้มของสังคมปัจจุบันในด้านเศรษฐกิจและอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก ระเบียบวิธีการปกครองของประเทศไทยตามแบบประชาธิปไตย และเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และอำนาจหน้าที่ของพระองค์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ค้นคว้าในห้องสมุด	82	27.33	46	15.33	128	42.66
2	เก็บรวบรวมข่าวต่าง ๆ จาก วารสารและหนังสือพิมพ์	121	40.33	66	22.00	187	62.33
3	ฟังคำบรรยาย อภิปราย และ ปาฐกถาจากวิทยากร	58	19.33	44	14.66	102	34.00
4	ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ	145	48.33	75	25.00	220	73.33
5	โดยการซักถามครู	84	28.00	22	7.33	106	35.33

จากตารางที่ 41 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกับจำนวนนักเรียนชายมากที่สุด คือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ ภาพยนตร์เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ

จำนวนนักเรียนหญิงน้อยที่สุด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยฟังคำบรรยาย อภิปรายและปาฐกถาจากวิทยากร แต่นักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุดศึกษาเพิ่มเติมโดยการซักถามครู

นักเรียนทั้งหมด จำนวนมากที่สุดร้อยละ 73.33 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ ภาพยนตร์เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ จำนวนรองลงมาร้อยละ 62.33 คือเก็บรวบรวมข่าวต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์

จำนวนผู้น้อยที่สุดร้อยละ 34.00 คือฟังคำบรรยาย อภิปรายและปาฐกถาจากวิทยากร

ตารางที่ 42 การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ข้อที่	การใช้อุปกรณ์	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง			ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	รูปภาพ	1.66	0.968	น้อย	1.46	0.791	น้อยที่สุด
2	แผนภูมิ	1.91	0.996	น้อย	1.65	0.942	น้อย
3	บัตรคำ	1.76	0.983	น้อย	1.33	0.602	น้อยที่สุด
4	ของจริง	1.82	1.141	น้อย	1.45	0.798	น้อยที่สุด
5	หุ่นจำลอง	1.37	0.606	น้อยที่สุด	1.21	0.433	น้อยที่สุด
6	ภาพนิ่ง สไลด์ ฟิล์มสตริป	1.50	0.811	น้อยที่สุด	1.17	0.452	น้อยที่สุด
7	เทป	1.52	0.817	น้อยที่สุด	1.21	0.533	น้อยที่สุด
8	จานเสียง	1.64	1.010	น้อย	1.17	0.497	น้อยที่สุด
9	ภาพยนตร์	1.69	0.999	น้อย	1.36	0.835	น้อยที่สุด
10	สิ่งพิมพ์เอกสารต่าง ๆ	2.61	1.322	ปานกลาง	2.31	1.183	น้อย

จากตารางที่ 42 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยนำหนักคำตอบเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของนักเรียนหญิงและชายมีความเห็นตรงกันว่า ใช้น้อยที่สุดคือ หุ่นจำลอง ภาพนิ่ง สไลด์ ฟิล์มสตริป และเทป

อุปกรณ์บางชนิดที่นักเรียนหญิงและชายมีความเห็นต่างกันในเรื่องอัตราการใช้ คือ รูปภาพ บัตรคำ ของจริง จานเสียง ภาพยนตร์ซึ่งนักเรียนหญิงเห็นว่าได้ใช้อุปกรณ์เหล่านั้นน้อย และนักเรียนชายเห็นว่าใช้น้อยที่สุด ส่วนสิ่งพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ครูเห็นว่าได้ใช้ปานกลาง แต่นักเรียนเห็นว่าใช้น้อย

นักเรียนหญิงและชายมีความเห็นตรงกัน คือการใช้แผนภูมิมีอัตราน้อย

ตารางที่ 43 สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองตามความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อที่	สิ่งที่ส่งเสริมการเรียน	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง			ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ห้องสมุด	3.77	1.051	มาก	3.28	1.040	ปานกลาง
2	มุมหนังสือสังคมศึกษา	3.05	1.170	ปานกลาง	2.68	1.094	ปานกลาง
3	พิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา	2.08	1.068	น้อย	1.69	0.895	น้อย
4	ห้องสังคมศึกษา	2.16	1.165	น้อย	1.91	1.026	น้อย
5	ห้องโสตทัศนศึกษา	2.00	1.142	น้อย	1.69	0.935	น้อย
6	ห้องประชุม	2.67	1.194	ปานกลาง	2.29	1.159	น้อย

จากตารางที่ 43 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยนำหนักคำตอบของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีแนวโน้มตามกัน โดยเห็นว่าสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียน คือ พิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา ห้องสังคมศึกษา ห้องโสตทัศนศึกษา มีน้อย และมุมหนังสือสังคมศึกษามีปานกลาง

นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความเห็นต่างกันในเรื่องสิ่งส่งเสริมการเรียนโดยนักเรียนหญิงเห็นว่า ห้องสมุดมีมาก แต่นักเรียนชายเห็นว่า มีปานกลาง ส่วนห้องประชุม นักเรียนหญิงมีความเห็นว่า ช่วยส่งเสริมการเรียน คือ ปานกลาง แต่นักเรียนชายเห็นว่า มีน้อย

ตารางที่ 44 ประโยชน์ของเนื้อหาในด้านช่วยสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ

ข้อที่	ประโยชน์ของเนื้อหา	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ความประทับใจในทางเศรษฐกิจ	80	26.66	48	16.00	128	42.66
2	รู้จักรักษาระเบียบวินัยของ โรงเรียน	84	28.00	34	11.33	118	39.33
3	สามารถปฏิบัติตามระเบียบกฎ เกณฑ์ของบ้านเมือง	87	29.00	72	24.00	159	53.00
4	ความรู้จักสังเกต รู้จักคิดและ แก้ปัญหาด้วยตนเอง	103	34.33	57	19.00	160	53.33
5	ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	112	37.33	74	24.66	186	62.00
6	มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของ พลเมืองดี	116	38.66	78	26.00	194	64.66
7	สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง อยู่เสมอ	120	40.00	78	26.00	198	66.00
8	ความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อ พระมหากษัตริย์	109	36.33	75	25.00	184	61.33
9	ความรู้สึกชาตินิยม	53	17.66	31	10.33	84	28.00
10	ความรู้สึกกระตือรือร้นในการ สร้างฐานะและแนวทางประกอบ อาชีพของตนเอง	83	27.66	34	11.33	117	39.00

จากตารางที่ 44 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกับนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดกลุ่มหนึ่งว่า เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองช่วยสร้างลักษณะนิสัยให้สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองอยู่เสมอ แต่นักเรียนชายจำนวนมากที่สุดอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า ทำให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองดี

นักเรียนหญิงและนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุดเห็นพ้องกัน คือ ช่วยสร้างความรู้รักสามัคคี

รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวนมากที่สุดร้อยละ 66.00 เห็นว่า ทำให้สนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองอยู่เสมอ จำนวนผู้ตอบรองลงมาร้อยละ 64.66 คือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองดี

จำนวนผู้น้อยที่สุด ร้อยละ 28.00 คือ ช่วยสร้างความรู้รักสามัคคี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 ความคิดเห็นต่อวิธีสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการสอน
วิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อวิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง			ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ครูบรรยายตามบทเรียน	2.60	1.039	ปานกลาง	2.58	0.961	น้อย
2	ครูอธิบายและบอกใ นักเรียนจดตาม	2.27	1.068	น้อย	2.00	1.041	น้อย
3	ครูอธิบายตามหนังสือ แบบเรียนและให้ชี้คเสณ โตขอความสำคัญ	2.54	1.032	น้อย	2.34	1.076	น้อย
4	ครูคนควหาความรูจาก ที่อนมาบรรยายประกอบ เนื้อหาวิชาในแบบเรียน	4.40	0.724	มาก	4.18	0.833	มาก
5	ครูอธิบายและใช้อุปกรณ์ การสอนประกอบคำอธิบาย	4.07	0.950	มาก	3.85	1.016	มาก
6	ครูอธิบายบทเรียนแล้วบอก ให้นักเรียนไปหาความรู้ เพิ่มเติมเอาเอง	2.87	1.006	ปานกลาง	2.65	1.045	ปานกลาง
7	ครูนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบัน เข้ามาเกี่ยวข้องกับบทเรียน	4.51	0.705	มาก	4.20	1.002	มาก
8	ครูมีกิจกรรมให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ	3.76	0.913	มาก	3.57	1.096	ปานกลาง
9	ครูให้นักเรียนทำงานกลุ่ม	3.10	0.913	ปานกลาง	2.96	1.122	ปานกลาง

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ข้อ ขอที่	ความคิดเห็นต่อวิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง			ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
10	ครูจัดทัศนศึกษาในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ นักเรียนเรียน	3.84	0.976	มาก	3.40	1.196	ปานกลาง
11	ครูเชิญวิทยากรมาบรรยาย	3.85	0.986	มาก	3.73	1.113	มาก
12	ครูพานักเรียนไปฟัง อภิปราย โต้วาที ปาฐกถา นอกสถานที่	4.01	0.914	มาก	3.61	1.228	มาก
13	ครูจัดฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่งประกอบบทเรียน	4.00	1.033	มาก	3.80	1.206	มาก

จากตารางที่ 45 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยนำหนักคำตอบของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีแนวโน้มที่จะไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์ที่นักเรียนหญิงตอบว่า มาก ปานกลาง น้อย คำตอบของนักเรียนชายก็มีแนวโน้มจะมีความเห็นเช่นเดียวกัน แต่มีวิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์บางอย่างที่นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราการใช้ต่างกัน คือ

นักเรียนหญิงเห็นว่า วิธีสอนของครูที่ใช้ปานกลาง คือ แบบบรรยายตามบทเรียน ส่วนนักเรียนชายเห็นว่า ครูใช้น้อย

นักเรียนหญิงเห็นว่า ครูมีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ และครูจัดทัศนศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่นักเรียนเรียน โดยมีอัตราการใช้มาก แต่นักเรียนชายมีความเห็นว่า ครูมีอัตราการใช้ปานกลาง

ตารางที่ 46 ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ อาจารย์ผู้สอน	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มีความรู้ดี	111	37.00	58	19.33	169	56.33
2	มีวิธีสอนดี	97	32.33	34	11.33	131	43.66
3	มีบุคลิกภาพดี	76	25.33	33	11.00	109	36.33
4	ให้ความเป็นกันเองดี	112	37.33	55	18.33	167	55.66
5	ความรู้ไม่ดีพอ	4	1.33	12	4.00	16	5.33
6	มีวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ	40	13.33	49	16.33	89	29.66
7	บุคลิกภาพไม่ดี	4	1.33	8	2.66	12	4.00

จากตารางที่ 46 จะเห็นว่า ความเห็นของนักเรียนหญิงและชายจำนวนมากที่สุดเกี่ยวกับครูผู้สอนแตกต่างกัน คือ นักเรียนหญิงเห็นว่า ครูให้ความเป็นกันเองดี ส่วนนักเรียนชายเห็นว่า ครูมีความรู้ดี

นักเรียนหญิงจำนวนน้อยที่สุด เห็นว่าครูความรู้ไม่ดีพอ ส่วนนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า ครูบุคลิกภาพไม่ดี

รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวนมากที่สุดร้อยละ 56.33 เห็นว่า ครูมีความรู้ดี จำนวนผู้ตอบรองลงมา คือ ให้ความเป็นกันเองดี จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดคือ บุคลิกภาพไม่ดี

ตารางที่ 47 วิธีการวัดผลของครู

ข้อที่	วิธีการวัดผล	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เก็บคะแนนจากแบบฝึกหัด สม่ำเสมอตลอดภาค	32	10.66	16	5.33	48	16.00
2	เก็บคะแนนจากการสอนทุกครั้ง	107	35.66	57	19.00	166	55.33
3	เก็บคะแนนเฉพาะสอบไล่	62	20.66	45	15.00	107	35.66
4	ให้นักเรียนทำรายงานสม่ำเสมอตลอดภาค	28	9.33	20	6.66	48	16.00
5	เก็บคะแนนจากรายงาน หน้าชั้น	26	8.66	12	4.00	38	12.66

จากตารางที่ 47 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกับนักเรียนชาย
จำนวนมากที่สุด คือ วิธีการวัดผลของครูเก็บคะแนนจากการสอนทุกครั้ง และจำนวนผู้ตอบน้อย
ที่สุดทั้ง 2 เพศมีความเห็นพ้องกัน คือเก็บคะแนนจากรายงานหน้าชั้น

รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวนผู้ตอบมากที่สุดร้อยละ 55.33 คือวัดผลโดยเก็บคะแนน
จากการสอนทุกครั้ง จำนวนรองลงมาร้อยละ 35.66 คือเก็บคะแนนเฉพาะสอบไล่

จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดร้อยละ 16.00 เห็นว่าวิธีวัดผลของครู คือเก็บคะแนนจากการ
รายงานหน้าชั้น

จะเห็นได้ว่า ครูทำการวัดผลโดยการเก็บคะแนนจากการสอนมาก ส่วนวิธีอื่น ๆ
ยังน้อย

ตารางที่ 48 โอกาสที่นักเรียนต้องการให้ครูวัดผล

ข้อที่	โอกาสที่ต้องการให้ครูวัดผล	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	หลังการเรียนทุกชั่วโมง	18	6.00	12	4.00	30	10.00
2	เมื่อจบแต่ละบทเรียน	125	41.66	72	24.00	197	65.66
3	เดือนละครั้ง	31	10.33	25	8.33	56	18.66
4	เทอมละครั้ง	10	3.33	13	4.33	23	7.66
5	เมื่อทางโรงเรียนกำหนดให้ มีการสอบ	16	5.33	24	8.00	40	13.33

จากตารางที่ 48 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกับนักเรียนชายจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้ครูวัดผลการเรียนเมื่อจบแต่ละบทเรียน

นักเรียนหญิงจำนวนน้อยที่สุดมีความต้องการแตกต่างจากนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุด คือ ต้องการให้วัดผลเทอมละครั้ง แต่นักเรียนชายต้องการให้วัดผลหลังการเรียนทุกชั่วโมง

ส่วนนักเรียนทั้งหมด จำนวนมากที่สุดร้อยละ 65.66 ต้องการให้ครูวัดผลเมื่อจบแต่ละบทเรียน จำนวนผู้ตอบรองลงมาร้อยละ 18.66 คือ เดือนละครั้ง จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดร้อยละ 7.66 คือ เทอมละครั้ง

ตารางที่ 49 สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผล	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ความจำในเนื้อหาที่เรียน	62	20.66	49	16.33	111	37.00
2	ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง	136	45.33	81	27.00	217	72.33
3	ให้แก้ปัญหาที่ครูสมมติขึ้นโดยใช้ ความรู้ที่เรียนมา	57	19.00	28	9.33	85	28.33
4	ถามความคิดเห็นและเหตุผล	145	48.33	61	20.33	206	68.66
5	ถามความรู้รอบตัว	63	21.00	34	11.33	97	32.33

จากตารางที่ 49 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นว่าการวัดผลของครูเน้นถามความคิดเห็นและเหตุผล ส่วนนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดมีความเห็นว่า สิ่งที่ครูเน้นในการวัดผลคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

นักเรียนหญิงจำนวนน้อยที่สุดเห็นพ้องกับนักเรียนชายจำนวนน้อยที่สุด คือ ครูเน้นการวัดผลเพื่อให้แก้ปัญหาที่ครูสมมติขึ้นโดยใช้ความรู้ที่เรียนมา

นักเรียนทั้งหมดจำนวนมากที่สุดร้อยละ 72.00 มีความเห็นว่า ครูเน้นความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง จำนวนผู้ตอบรองลงมา คือ ถามความคิดเห็นและเหตุผล จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดร้อยละ 28.00 คือ ให้แก้ปัญหาที่ครูสมมติขึ้นโดยใช้ความรู้ที่เรียนมา

จะเห็นได้ว่า การวัดผลของครูมักเน้นความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสภาพการณ์ต่าง ๆ

ตารางที่ 50 ลักษณะของครูที่นักเรียนต้องการ

ข้อที่	ลักษณะของครูที่นักเรียนต้องการ	ความคิดเห็น ของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็น ของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของ นักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นคนมีระเบียบและเข้มงวด						
	กวดขัน	31	10.33	18	6.00	49	16.33
2	มีบุคลิกลักษณะดีเป็นที่เชื่อถือ						
	และไว้วางใจแก่นักเรียน	99	33.00	60	20.00	159	53.00
3	มีความรู้ดี	112	37.33	80	26.66	192	64.00
4	ใจดี ไม่คอยเข้มงวดกวดขัน	41	13.66	23	7.66	64	21.33
5	สอนแล้วสนุกสนาน	94	31.33	60	20.00	154	51.33
6	มีความรู้ทางการเมือง						
	การปกครอง	123	41.00	96	32.00	219	73.00
7	สวยและมีเสน่ห์	10	3.33	13	4.33	23	7.66
8	อายุไม่มากเกินไป	31	10.33	22	7.33	53	17.66
9	เป็นคนรับฟังความคิดเห็นของ						
	นักเรียน	162	54.00	98	32.66	260	86.66
10	ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียน						
	มีปัญหา	131	43.66	84	28.00	215	71.66
11	มีวิธีการสอนที่ไม่น่าเบื่อและสา-						
	มารอธิบายให้นักเรียนเข้าใจดี	153	51.00	98	32.66	251	83.66
12	เป็นคนที่เอาใจใส่ต่อนักเรียนและ						
	ให้การบ้านเสมอ	65	21.66	46	15.33	111	37.00
13	เป็นคนมีความมั่นใจในตนเองดี	107	35.66	48	16.00	155	51.66

จากตารางที่ 50 จะเห็นว่า นักเรียนหญิงจำนวนมากที่สุดเห็นพ้องกับนักเรียนชายจำนวนมากที่สุด เกี่ยวกับลักษณะของครู คือ เป็นคนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และมีนักเรียนชายจำนวนมากที่สุดอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า ต้องการครูซึ่งมีวิธีการสอนที่ไม่น่าเบื่อ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจดี

นักเรียนหญิงชายจำนวนน้อยที่สุดมีความเห็นพ้องกัน คือ ต้องการครูที่มีลักษณะสวย และมีเสน่ห์

รวมความเห็นของนักเรียนทั้งหมด จำนวนมากที่สุดร้อยละ 86.66 คือ ต้องการครู เป็นคนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน จำนวนผู้ตอบรองลงมา ร้อยละ 83.66 คือ มีวิธีการสอนที่ไม่น่าเบื่อ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจดี

จำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดร้อยละ 7.66 คือ ต้องการครูสวยและมีเสน่ห์

จะเห็นว่าความคิดเห็นของนักเรียนชายหญิงไม่แตกต่างกันในเรื่องการเลือกครูสอน

ตารางที่ 51 บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา

ข้อที่	บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือ	ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง		ความคิดเห็นของนักเรียนชาย		ความคิดเห็นของนักเรียนหญิง-ชาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	ครูผู้สอน	130	43.33	69	23.00	199	66.33
2	ครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน	21	7.00	25	8.33	46	15.33
3	ผู้ปกครอง	33	11.00	27	9.00	60	20.00
4	เพื่อนนักเรียนในชั้น	100	33.33	61	20.33	161	53.66
5	แก้ปัญหาด้วยตนเอง	60	20.00	55	18.33	115	38.33

จากตารางที่ 51 จะเห็นว่า จำนวนนักเรียนหญิงมากที่สุดเห็นพ้องกับจำนวนนักเรียนชายมากที่สุด ในเรื่องบุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา คือ ครูผู้สอน และจำนวนผู้ตอบน้อยที่สุดทั้งหญิงและชายก็เห็นพ้องกัน คือ ขอความช่วยเหลือครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน

รวมนักเรียนทั้งหมด จำนวนผู้ตอบมากที่สุดร้อยละ 66.33 เมื่อประสบปัญหาจะขอความช่วยเหลือครูผู้สอน จำนวนผู้ตอบรองลงมาร้อยละ 53.66 คือ เพื่อนนักเรียนในชั้น จำนวนผู้ตอบทั้งหมดน้อยที่สุดร้อยละ 15.33 ขอความช่วยเหลือครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน

แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของครูผู้สอนว่าเป็นบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือตนได้เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่าบุคคลอื่น ๆ

ในส่วนที่เป็นคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของครู อาจารย์ นักเรียนที่ได้จากคำถามแบบ เปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี (Open-end) นั้นคำตอบดังกล่าวนี้รวบรวมได้เฉพาะผู้ที่เขียนตอบจากคำถามเป็นบางฉบับเท่านั้น จากแบบสอบถามที่ได้รับจากครู อาจารย์ จำนวน 25 ชุด จากนักเรียนจำนวน 300 ชุด ข้อมูลดังกล่าวได้วิเคราะห์โดยการจัดอันดับความสำคัญจากคำตอบของผู้ที่ตอบคำถามจากมากไปหาน้อยดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากครู อาจารย์ แบ่งออกเป็นความคิดเห็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
จำนวนผู้ตอบ 4 คน คือ ได้ซักถามจากผู้มีความรู้เฉพาะในบางเรื่อง
2. สิ่งส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง
จำนวนผู้ตอบ 7 คน คือ โรงเรียนไม่มีสถานที่เพียงพอที่จะจัดแหล่งสนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองให้กับนักเรียน
จำนวนผู้ตอบ 2 คน คือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมือง
3. ความคิดเห็นว่าวิชาหน้าที่พลเมืองไม่น่าสนใจ

จำนวนผู้ตอบ 4 คน คือ

3.1 เนื้อหาวิชานี้ไม่ตายตัวเพราะมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ

3.2 หนังสือของกรมวิชาการมีเนื้อหาไม่ละเอียดพอทำให้สอนยาก

4. เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 7 คน คือ

4.1 ขาดการสนับสนุนจากทุกทาง

4.2 นักเรียนเห็นว่าวิชาหน้าที่พลเมืองไม่มีความสำคัญจึงขาดแรงจูงใจใน

การสอน

4.3 เนื้อหากว้างเกินไป แต่หนังสือประกอบการสอนมีน้อย จึงเป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้

5. ความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาแบบเรียน

จำนวนผู้ตอบ 3 คน คือ ในตอนท้ายบทเรียนควรมีกิจกรรมเสนอแนะมาด้วย เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอน

จำนวนผู้ตอบ 1 คน คือ เนื้อหาบางตอนตัดทอนสั้นจนเกินไป ซึ่งต้องเสียเวลาค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมจากหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ

จำนวนผู้ตอบ 1 คน คือ ควรแทรกภาพประกอบและยกตัวอย่างอธิบายให้ละเอียดกว่าปัจจุบัน

6. เนื้อเรื่องอื่น ๆ ที่ครูต้องการให้มีเพิ่มเติมในวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จำนวนผู้ตอบ 6 คน คือ

6.1 เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการทางการศึกษาให้ละเอียดและชัดเจน

6.2 เพิ่มความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

6.3 เพิ่มเรื่องการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาบุคคล

6.4 เพิ่มเรื่องกฎหมายเบื้องต้นและลักษณะการปกครองแบบต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นลักษณะที่ดีและชอบกพรอง

6.5 เพิ่มเรื่องนิเวศวิทยา

7. เกี่ยวกับการเตรียมการสอน

จำนวนผู้ตอบ 3 คน คือ เตรียมการสอนพอสมควรโดยอ่านหนังสือประกอบบทเรียนเพิ่มเติม และส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยการแนะนำหนังสือและแหล่งค้นคว้า

8. ลักษณะการสอนโดยใช้แบบเรียนครูดำเนินการโดย

จำนวนผู้ตอบ 6 คน คือ กำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปค้นคว้าโดยแบ่งกลุ่มทำรายงาน และให้อภิปรายในหัวข้อเรื่องที่จะเรียนในแบบเรียน

จำนวนผู้ตอบ 2 คน คือ ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งปัญหา อภิปรายซักถาม ครูอธิบายและให้จดเนื้อหาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่มีในบทเรียน

9. ในการสอนแบบบรรยาย

จำนวนผู้ตอบ 3 คน คือ

9.1 ให้อ่านแบบฝึกหัดหลังจากบรรยายเสร็จทุก ๆ ครั้ง

9.2 เอาผลงานของนักเรียนมาวิจารณ์ และอธิบายประกอบการบรรยายบางตอน

9.3 บรรยายสั้น ๆ แล้วให้นักเรียนอธิบายเพิ่มเติม

10. การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

จำนวนผู้ตอบ 2 คน คือ อุทิศเวลาในการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น คือ มีเวลาสอนน้อย นักเรียนไม่กล้าแสดงออก และขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และยังมี ความเกรงใจครูอยู่

จำนวนผู้ตอบ 2 คน คือ เด็กไม่ชอบอภิปราย เพราะว่าความรู้น้อย

11. ปัญหาของครูในขณะทำการสอน

จำนวนผู้ตอบ 5 คน คือ

11.1 เนื้อหาบางเรื่องนักเรียนไม่สนใจจึงเรียนอย่างเสียไม่ได้

11.2 หนักใจเรื่องการนำเข้าสู่บทเรียนและขาดเทคนิคในการชักจูงให้นักเรียน

ตั้งใจเรียน

11.3 เวลาสำหรับวิชาหน้าที่พลเมืองมีน้อยเพราะว่าต้องสอนสลับกับศีลธรรม

ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมตามที่ต้องการได้

12. ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 3 คน คือ

12.1 ครูมีเวลาน้อยเพราะต้องทำงานพิเศษด้านอื่น ๆ ในโรงเรียนซึ่งนอกเหนือจากงานสอน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

12.2 ขาดความร่วมมือช่วยเหลือจากทางโรงเรียนและชุมชน

13. ปัญหาการใช้อุปกรณ์

จำนวนผู้ตอบ 3 คน คือ

13.1 นักเรียนมากเกินไปใช้อุปกรณ์ไม่ทั่วถึง

13.2 อุปกรณ์การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองหายาก

13.3 ครูไม่มีเวลาเพียงพอที่จะจัดทำอุปกรณ์

14. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

จำนวนผู้ตอบ 2 คน คือ นักเรียนขาดความสนใจเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง เพราะไม่เห็นประโยชน์ของวิชานี้และคะแนนน้อย

สำหรับข้อเสนอแนะของครู อาจารย์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ได้มีผู้เสนอแนะต่างกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพิจารณาเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรหน้าที่พลเมืองควรปรับปรุงใหม่ให้เนื้อหาทันสมัยต่อเหตุการณ์บ้านเมือง และให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย

2. เนื้อหาในแบบเรียนแต่ละบทควรละเอียด และอธิบายให้ชัดเจน ควรเน้นให้เรียนรู้ในเรื่อง

- หลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- หลักกฎหมายเบื้องต้น
- การปรับปรุงโครงสร้างของสังคม
- ความเป็นเอกลักษณ์ของไทย วัฒนธรรมไทย
- เน้นความรักชาติ เสริมสร้างลัทธิชาตินิยม

3. หลักสูตรควรมีค่าจนถึงหลักจิตวิทยาโดยจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
4. แบบเรียนควรมีภาพประกอบ และยกตัวอย่างอธิบายให้ชัดเจน
5. ควรจัดให้มีหนังสืออุเทศภาษาไทยมาก ๆ ทางกระทรวงศึกษาธิการควรจัดพิมพ์เอกสารประกอบการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเพิ่มขึ้น
6. ทางโรงเรียนไม่ควรบังคับให้ใช้แบบเรียนของใครโดยเฉพาะ
7. เวลาเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองควรจะแยกเป็นเอกเทศจากการสอนรวมชั่วโมงกับวิชาศีลธรรม ควรเพิ่มเป็นเวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง
8. โรงเรียนควรจะสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น
  - 8.1 ส่งเสริมให้นักเรียนริเริ่มทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรร่วมกับครูในวิชาหน้าที่พลเมือง
  - 8.2 ให้มีการประกวดผลงาน การเก็บรวบรวมภาพ การประดิษฐ์สิ่งของเพื่อส่งเสริมความรู้
  - 8.3 นำชมสถานที่ราชการ และทัศนศึกษาสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งให้สัมพันธ์กับเนื้อหาในแบบเรียน
  - 8.4 ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสังคมบางโอกาส เพื่อให้รู้จักปัญหาสังคม และรู้แนวทางแก้ไข เพราะไม่ควรเรียนเฉพาะภาคทฤษฎีแต่ขาดการปฏิบัติ
9. ควรส่งเสริมการจัดห้องสมุดในโรงเรียน และห้องสมุดประจำหมู่บ้านโดยให้มีหนังสือที่สัมพันธ์กับวิชาหน้าที่พลเมืองไว้ให้คนควา
10. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมมวลชนให้เสนอบทความทางวิชาการเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ให้มากยิ่งขึ้น
11. โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์ประกอบการสอนให้ครู
12. ลักษณะการสอนของครูไม่ควรเน้นแต่การบรรยายหรือบอกให้จดเนื้อหาตามตำราเท่านั้น ควรจะสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการแสดงความคิดเห็น กล่าววิพากษ์วิจารณ์ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย
13. เกี่ยวกับระเบียบการวัดผลวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรทำ

13.1 ให้คะแนนความประพจน์ในการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามลักษณะของความ
เป็นพลเมืองดี

13.2 เพิ่มคะแนนสำหรับการวัดความเข้าใจในเนื้อหา

14. โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนและจังหวัดเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้

15. โรงเรียนหรือทางกระทรวงศึกษาธิการควรจัดฝึกอบรมครูโดยแนะเทคนิคการ
สอนวิชาหน้าที่พลเมืองแบบใหม่ หรืออาจเชิญวิทยากรมาช่วยแนะแนวการสอน การจัดกิจกรรม
การทำอุปกรณ์แก่ครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นักเรียนแบ่งออกเป็นความคิดเห็นด้านต่าง ๆ
ดังต่อไปนี้

1. เหตุผลที่นักเรียนชอบวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 30 คน คือ

1.1 เป็นวิชาที่ทำให้รู้สิทธิหน้าที่ของพลเมืองและสามารถนำไปเป็นหลักปฏิบัติ
เพื่อปรับตัวเข้ากับการปกครองของประเทศได้

1.2 หนังสือแบบเรียนเล่มเล็กกระทัดรัดน่าอ่าน เนื้อเรื่อน่าสนใจ

1.3 มีทักษะในการแสดงความคิดเห็น สามารถวิพากษ์วิจารณ์การปกครองและ

การเมือง

1.4 เป็นวิชาที่เน้นให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสอนให้รู้จัก
การเสียสละเพื่อส่วนรวม

2. เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 53 คน คือ

2.1 เนื้อหามาก บางตอนอ่านไม่เข้าใจ และบทเรียนบางแห่งไม่เหมาะสมกับ
วัยของนักเรียน

2.2 หลักสูตรลางมัย อธิบายบางตอนไม่ชัดเจน

2.3 ไม่มีกิจกรรมประกอบบทเรียน

2.4 วิธีสอนของครูน่าเบื่อหน่าย ครูสอนบรรยายอย่างเดียวไม่เปิดโอกาสให้

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

2.5 คะแนนน้อยเกินไป

3. ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

จำนวนผู้ตอบ 13 คน คือ

3.1 ทำให้กล้าแสดงออก และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3.2 ทำให้เป็นคนมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ

4. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

จำนวนผู้ตอบ 16 คน คือ

4.1 สอบถามผู้มีความรู้และนักการเมือง

4.2 แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน

4.3 จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

4.4 ศึกษาจากแนวปฏิบัติของบุคคลในครอบครัว

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์

จำนวนผู้ตอบ 35 คน คือ

5.1 ครูสอนไม่เคยใช้อุปกรณ์เลย

5.2 ใช้วิทยุโรงเรียน

5.3 หนังสือที่เนื้อหาสัมพันธ์กับวิชาหน้าที่พลเมืองแต่ละบท

6. สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 6 คน คือ ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาภายในโรงเรียน

7. เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองได้สร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติ

จำนวนผู้ตอบ 6 คน คือ

7.1 การอยู่รวมกันในสังคมอย่างมีความสุข

7.2 รู้จักความมีระเบียบ และรู้จักค่าของชีวิตคน

7.3 กล้าแสดงความคิดเห็น และมีทักษะในการแก้ปัญหา

7.4 สร้างทัศนคติในการดำรงชีวิตโดยปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลง

แปลงของสังคมได้

8. ความเห็นเกี่ยวกับอาจารย์สอนวิชาหน้าที่พลเมือง

จำนวนผู้ตอบ 17 คน คือ มีวาทศิลป์

จำนวนผู้ตอบ 17 คน คือ ควรจะเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ มีความรู้ดี แม่นในเนื้อหา มีเทคนิคการสอนดี

จำนวนผู้ตอบ 7 คน คือ เป็นคนมีความยุติธรรม ยอมรับฟังข้อคิดเห็นของนักเรียน

จำนวนผู้ตอบ 5 คน คือ ไม่ควรสอนตามอารมณ์ของตนเอง สอนซ้ำซาก

9. ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการวัดผล

จำนวนผู้ตอบ 11 คน คือ วัดจากความสนใจเรียน และดูจากความรอบตัวเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

จำนวนผู้ตอบ 6 คน คือ เก็บคะแนนจากสมุดโน้ต และดูความประพฤติ

10. ลักษณะของครูที่นักเรียนต้องการ

จำนวนผู้ตอบ 16 คน คือ

10.1 เป็นครูที่จบตรงสาขา มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์

10.2 รักความยุติธรรม

10.3 มีวาทศิลป์

10.4 สนใจการเมือง

10.5 ตรงต่อเวลา

10.6 ไม่ใช้อารมณ์ตัดสินความสามารถของนักเรียน

11. นักเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน

จำนวนผู้ตอบ 78 คน คือ

11.1 เนื้อหาวิชามากเกินไปและอธิบายไม่ชัดเจน

11.2 ครูวัดผลโดยเน้นความจำ แต่เนื้อหายากจึงไม่สามารถท่องจำได้ทุกเรื่อง

11.3 ครูใช้วิธีสอนส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย ทำให้ขาดทักษะในการแสดงความคิดเห็น

11.4 ครูไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเลย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

12. บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา

จำนวนผู้ตอบ 25 คน คือ

12.1 ตามจากผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองและผู้ใหญ่ที่เชื่อถือได้

12.2 ตามครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนเพื่อให้ช่วยแนะนำหนังสืออ่านคนควา

12.3 เขียนจดหมายถามวิทยากร

สำหรับข้อเสนอแนะของนักเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ได้มีผู้เสนอแนะต่างกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพิจารณาเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ครูควรปรับปรุงวิธีสอน

1.1 สอนให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน

1.2 พยายามนำเรื่องราวทางการเมืองแทรกบทเรียนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสำนึกในความเป็นคนไทย

1.3 วิธีสอนไม่ควรบรรยายเพียงอย่างเดียว ควรนำเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้

1.4 ควรนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง

1.5 สอนโดยยกตัวอย่างที่ใกล้ตัว เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น

2. โรงเรียนควรส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ ฯลฯ

3. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น บอร์ด นิทรรศการ อภิปราย โต้เวที หักศศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับชุมชน

4. ปรับปรุงหลักสูตรหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ใหม่ดังนี้ คือ

4.1 ปรับปรุงแบบเรียนใหม่ให้มีเนื้อหาทันสมัย และตรงกับข้อเท็จจริง

4.2 หลักสูตรแต่ละระดับชั้นไม่ควรให้เนื้อหาซ้ำซาก

4.3 คำอักษควรพิมพ์ให้ชัดเจน และโตกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4.5 บทเรียนแต่ละบทควรมีภาพประกอบ

ความโค้งงาย

- 4.6 ควรเพิ่มเครื่องหมายวรรคตอนมากขึ้น เพื่อสามารถอ่านง่ายและจับใจ
- 4.7 แบบเรียนควรยกหัวข้อสำคัญขึ้นก่อนและขยายความตอนหลัง
- 4.8 ภาษาที่เรียบเรียงควรง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก
- 4.9 คำจำกัดความควรกระชับรัดกุมและเข้าใจง่าย
5. ต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อเรื่องบางตอน ดังนี้
  - 5.1 สิทธิหน้าที่ของบุคคล
  - 5.2 หลักการปกครองในระบบประชาธิปไตย
  - 5.3 หลักกฎหมายเบื้องต้น
  - 5.4 เศรษฐศาสตร์
  - 5.5 วัฒนธรรมไทย
  - 5.6 เพศศึกษา
6. การปรับปรุงครูในค่าน
  - 6.1 มนุษย์สัมพันธ์
  - 6.2 ความยุติธรรม
  - 6.3 เข้าใจจิตวิทยาวัยรุ่น
  - 6.4 ครูต้องมีความรู้ในทางการเมือง กล่าววิพากษ์วิจารณ์ระบบการปกครอง
  - 6.5 ครูต้องได้รับการฝึกทักษะในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองโดยเฉพาะ
  - 6.6 ครูต้องมีวาทศิลป์ดี ควรเป็นหญิงและอายุไม่ควรมากเกินไป
  - 6.7 ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
7. ควรแยกชั่วโมงเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองซึ่งเรียนร่วมชั่วโมงกับวิชาศีลธรรมเพิ่มเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
8. กระทรวงศึกษาธิการควรเพิ่มหนังสืออ่านประกอบ เผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชนให้มากกว่านี้
9. โรงเรียนควรตั้งชุมนุม ซึ่งเน้นเฉพาะการฝึกความเป็นพลเมืองดี
10. ระเบียบการวัดผลควรเปลี่ยนแปลงดังนี้

- 10.1 เพิ่มคะแนนวิชาหน้าที่พลเมือง
- 10.2 ควรให้คะแนนในด้านภาคปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะ การประพฤติตนเป็นพลเมือง
คิมากกว่าการวัดผลโดยเน้นความจำเฉพาะในแบบเรียน
- 10.3 ควรมีการวัดผลทุกครั้งเมื่อจบบทเรียน ครูต้องติดตามผลอยู่เสมอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย